

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2017. gada 13. jūlijā
(OR. en)

11272/17

**Starpiestāžu lieta:
2017/0158 (COD)**

UD 183
ENFOCUSTOM 175
EF 167
ECOFIN 649
JAI 694
COSI 166
COTER 74
RELEX 658
DROIPEN 104
COPEN 239
CODEC 1251

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2017. gada 13. jūlijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2017) 375 final
Temats:	Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par kultūras priekšmetu importu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2017) 375 *final*.

Pielikumā: COM(2017) 375 *final*

Briselē, 13.7.2017.
COM(2017) 375 final

2017/0158 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par kultūras priekšmetu importu

{SWD(2017) 262 final}

{SWD(2017) 263 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

- **Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

Komisija 2015. gada Eiropas drošības programmas¹ un 2016. gada rīcības plāna par pastiprinātu cīņu pret teroristu finansēšanu² ietvaros paziņoja, ka tā sagatavos priekšlikumu par tiesību aktu attiecībā uz cīņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību. Eiropas Parlaments un Padome atzinīgi novērtēja Eiropas drošības programmu³ un rīcības plānu un aicināja intensificēt darbu⁴. 2017. gada 15. martā tika pieņemta Terorisma apkarošanas direktīva, tai skaitā noteikumi par kriminālām sankcijām pret fiziskām vai juridiskām personām, kas sniedz materiālu atbalstu teroristiem⁵.

Nodoms sagatavot tiesību akta priekšlikumu tika minēts arī Eiropas Komisijas un Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos kopīgajā paziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei “Starptautisko kultūras attiecību ES stratēģijas veidošana”⁶.

Pasaules mērogā šis priekšlikums ir jāskata arī G20 valstu vadītāju 2017. gada 8. jūlija deklarācijas kontekstā⁷, kurā viņi apstiprināja savu apņemšanos vērsties pret terorisma finansēšanas alternatīviem avotiem, tostarp senlietu laupīšanu un kontrabandu.

Regula un turpmāk izklāstītie pasākumi ir reakcija arī uz Eiropas Parlamenta 2015. gada 30. aprīļa rezolūciju par *ISIS/Da'esh* veikto kultūras pieminekļu iznīcināšanu, kurā tas citstarp aicina veikt stingrus pasākumus, lai pārtrauktu kultūras priekšmetu nelikumīgo tirdzniecību, un izstrādāt Eiropas apmācību programmu tiesniešiem, policijas un muitas darbiniekiem, publiskām iestādēm un tirgus dalībniekiem, kā arī informētības veicināšanas kampaņas, lai tādējādi atturētu no nelikumīgā tirdzniecībā iegūto kultūras priekšmetu pirkšanu un pārdošanu.

Padome savos 2016. gada 12. februāra secinājumos atgādināja to, cik svarīgi ir steidzami pastiprināt cīņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgo tirdzniecību un aicināja Komisiju pēc iespējas drīz ierosināt likumdošanas pasākumus par šo tēmu.

ANO Drošības padome savā 2017. gada 24. marta rezolūcijā 2347(2017)⁸ pieprasīja dalībvalstīm veikt pasākumus, lai ierobežotu kultūras priekšmetu nelikumīgo tirdzniecību, kuru izcelsme ir saistīta ar valstīm, kur norisinās bruņots konflikts, un kuru veic teroristu grupējumi. Arī G7 grupas valstu kultūras ministri 2017. gada martā aicināja visas valstis

¹ COM(2015) 185 *final*, 2015. gada 28. aprīlis.

² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par rīcības plānu par pastiprinātu cīņu pret teroristu finansēšanu [COM(2016) 50 *final*], 2016. gada 2. februāris.

³ Eiropas Parlamenta 2015. gada 9. jūlija rezolūcija par Eiropas drošības programmu (2015/2697(RSP)).

⁴ Eiropadomes 2015. gada 18. decembra sanāksmes secinājumi.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/541 (2017. gada 15. marts) par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI un groza Padomes Lēmumu 2005/671/TI; OV L 88, 31.3.2017., 6.–21. lpp.

⁶ JOIN(2016) 29 *final*.

⁷ <https://www.g20.org/gipfeldokumente/G20-leaders-declaration.pdf>.

⁸ <http://unscr.com/en/resolutions/doc/2347>.

aizliegt nolaupīto kultūras priekšmetu pārrobežu tirdzniecību, vienlaikus uzsverot, cik svarīga ir ciešāka sadarbība starptautisko tiesu un tiesībaizsardzības iestāžu vidū.⁹

27 dalībvalstu un ES iestāžu vadītāji 2017. gada 25. marta Romas deklarācijā arī no jauna apstiprināja savu apņemšanos aizsargāt kultūras mantojumu un kultūras dažādību. Cīņa pret kultūras priekšmetu nelikumīgo tirdzniecību būs viens no galvenajiem Eiropas pasākumiem 2018. gada Eiropas Kultūras mantojuma gada ietvaros.

Iniciatīvas mērķis ir novērst nelikumīgi no trešām valstīm izvestu kultūras priekšmetu ievēšanu un uzglabāšanu Eiropas Savienībā, tādējādi samazinot kultūras priekšmetu nelikumīgo tirdzniecību, apkarojot terorisma finansēšanu un aizsargājot kultūras mantojumu, it īpaši arheoloģiskos priekšmetus izcelsmes valstīs, kuras skāris bruņots konflikts. Šajā nolūkā tā ierosina: formulēt kopīgu definīciju attiecībā uz ievesti kultūras priekšmetiem; nodrošināt, ka importētāji, pērkot kultūras priekšmetus no trešām valstīm, ievēro piesardzību; noteikt standartizētu informāciju, ar kuru iespējams apliecināt, ka priekšmetam ir likumīga izcelsme; paredzēt preventīvus pasākumus nelikumīgas tirdzniecības ierobežošanai; un veicināt ieinteresēto personu aktīvu iesaistīšanos kultūras mantojuma aizsardzībā.

Priekšlikums nav saistīts ar *REFIT*.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Līdz šim vēl nav pieņemti kopīgi noteikumi par kultūras priekšmetu importu no trešām valstīm, izņemot Padomes 2003. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1210/2003 par konkrētiem īpašiem ierobežojumiem attiecībā uz ekonomikas un finanšu sakariem ar Irāku¹⁰ un Padomes Regulu (ES) Nr. 36/2012 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā¹¹, kurās noteikts aizliegums veikt kultūras priekšmetu tirdzniecību ar šīm valstīm. Šīs iniciatīvas mērķis ir papildināt šos divus pasākumus un arī spēkā esošo ES tiesību aktu par kultūras priekšmetu izvešanu (Regula (EK) Nr. 116/2009¹²).

- **Saskanība ar citām ES politikas jomām**

Ierosinātā regula papildina ES tiesisko regulējumu par kultūras priekšmetu tirdzniecību, kas līdz šim ietvēra tikai tiesību aktus par kultūras priekšmetu eksportu¹³ un par tādu kultūras priekšmetu atdošanu, kas nelikumīgi izvesti no dalībvalsts teritorijas¹⁴. Attiecībā uz importu tas ietvēra tikai ierobežojošus pasākumus par tādu kultūras priekšmetu tirdzniecību, kuri izvesti no Irākas un Sīrijas.

Regulas normu īstenošana tiks papildināta ar virkni ES pasākumu – jau notiekošu vai vēl tikai uzsākam, pievēršoties faktoriem, kas virza gan piedāvājumu, gan pieprasījumu kultūras priekšmetu nelikumīgajā tirdzniecībā, piem., nevienādajai pienācīgas rūpības standartu

⁹ http://www.beniculturali.it/mibac/multimedia/MiBAC/documents/1490881204940_DECLARATION-Dichiarazione.pdf.

¹⁰ OV L 169, 8.7.2003., 6. lpp.

¹¹ OV L 16, 19.1.2012., 1. lpp.

¹² Padomes Regula (EK) Nr. 116/2009 (2008. gada 18. decembris) par kultūras priekšmetu izvešanu; OV L 39, 10.2.2009., 1. lpp.

¹³ OV L 324, 22.11.2012., 1. lpp.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/60/ES (2014. gada 15. maijs) par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (pārstrādāta redakcija); OV L 159, 28.5.2014., 1.–10. lpp.

gatavības un piemērošanas pakāpei dalībvalstīs, un ierobežotā spēja dažās valstīs, kur sākas kravu plūsmas, it īpaši nestabilā vidē.

Cīņa pret kultūras priekšmetu nelikumīgo tirdzniecību ir daļa no ES cīņas pret organizēto noziedzību. Pēc Tieslietu un iekšlietu padomes 2017. gada 18. maija lēmuma¹⁵ pastiprināta sadarbība pamatdarbības jomā starp tiesībsardzības iestādēm turpināsies **ES politikas cikla organizētas un smagas starptautiskas noziedzības jomā** (2018.–2021. gadam) ietvaros.

ES 2017.–2018. gadā pilotprojekta ietvaros sadarbosies ar Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizāciju (*UNESCO*), lai izstrādātu **apmācību moduļus par kultūras priekšmetu nelikumīgo tirdzniecību nozīmīgām profesionālām grupām, tostarp policijas darbiniekiem**. Ar to pašu pilotprojektu tiks finansēts arī vispusīgs **pētījums par kultūras priekšmetu nelikumīgās tirdzniecības dimensijām**, kurā galvenā uzmanība pievērsta nelikumīgās tirdzniecības maršrutiem, apjomiem un darbības režīmiem un jaunu tehnoloģiju izmantošanai, lai cīnītos pret to.

Tiesībsardzības iestāžu spēju veidošana tiek nodrošināta, izmantojot arī **ES Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas instrumentu (TAIEX)**. Pēdējo gadu laikā tika rīkoti vairāki darbsemināri par cīņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgo tirdzniecību: piemēram, bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā, Turcijā, Kosovā, Bosnijā un Hercegovinā un Serbijā. *TAIEX* palīdzība, kas sākotnēji bija pieejama tikai Eiropas kaimiņreģiona valstīs, tagad var tikt izmantota arī citviet pasaulē.

Kultūras mantojuma lietpratēji arvien lielākā mērā piedalās ES, ANO un Pasaules bankas kopīgās **pēckrižu un pēckatastrofu vajadzību novērtēšanas un atlabšanas, un miera veidošanas novērtējumu** misijās, ar kurām paredzēts palīdzēt novērtēt kaitējumu kultūras mantojumam un tā apdraudējumu, tai skaitā nelikumīgo tirdzniecību.

Šis iniciatīvu uzskaitījums nav izsmeļošs. Tuvākajā nākotnē tiks ieviesti papildu pasākumi, kuru mērķis ir atvieglot ierosinātās regulas īstenošanu un atbalstīt tās mērķus.

Priekšlikums atbilst arī citām Savienības politikas jomām un papildina tās, proti:

- *Eiropas Drošības programma*¹⁶, kurā uzsvērts, cik svarīga ir cīņa pret terorismu un organizēto noziedzību;
- *Rīcības plāns par pastiprinātu cīņu pret teroristu finansēšanu*, kurā uzskaitīta virkne politikas un juridisku iniciatīvu (tostarp šis priekšlikums), kas kopā veido visaptverošu pieeju šajā jomā; un
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI par terorisma apkarošanu, kurā ietverti noteikumi par kriminālām sankcijām pret personām vai vienībām, kas sniedz materiālu atbalstu terorismam.

¹⁵ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8654-2017-INIT/lv/pdf>

¹⁶ COM(2015) 185 final.

2. TIESISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN SAMĒRĪGUMS

• Tiesiskais pamats

Viena no ES ekskluzīvās kompetences jomām ir tirdzniecības politika un tiesību akti muitas jomā, piem., muitas kontroles pasākumi ieviešanas laikā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 3. un 207. pantu.

Ar LESD 207. pantu Eiropas Parlaments un Padome ir pilnvaroti, pieņemot regulas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, paredzēt pasākumus, kas nosaka kopējās tirdzniecības politikas īstenošanu. Tāds gadījums ir, piemēram, Regula (EK) Nr. 116/2009 par kultūras priekšmetu izvešanu, kas pieņemta, pamatojoties uz LESD 207. pantu.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Neattiecas.

• Samērīgums

Vēlamajā politikas risinājuma variantā ir apvienots regulatīvs politikas risinājuma variants un neregulatīvs politikas risinājuma variants. Ierosinātā regulatīvā pasākuma tvērums attiecas uz daudziem kultūras priekšmetu veidiem, bet tas šo preču minimālā vecuma sliekšņa (250 gadi) dēļ neierobežo likumiski pamatotās tirdzniecības intereses. Šis vecuma sliekšnis ir uzskatāms par līdzsvarotu pieeju atbilstoši dažās citās tiesību sistēmās ieviestajiem noteikumiem, un tas līdzēs nodrošināt saskaņotu pieeju starptautiskā mērogā. Turklāt pārbaūžu pamatīguma pakāpe pirms ieviešanas Savienības muitas teritorijā tiek dažādota, balstoties uz viedokli par izlaupīšanas risku saistībā ar konkrētām kultūras priekšmetu kategorijām, piem., arheoloģiskiem atradumiem vai pieminekļu daļām.

Skatīt norādi par samērīguma apsvērumiem ietekmes novērtējuma ziņojumā, konkrētāk, tā iedaļās 7.3.5. un 7.4.4.

• Juridiskā instrumenta izvēle

Šajā gadījumā atbilstošais instruments ir Eiropas Parlamenta un Padomes regula, pieņemta, pamatojoties uz LESD 207. pantu, kas ir šā priekšlikuma tiesiskais pamats.

3. *EX POST* NOVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANAS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• *Ex post* novērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude

Pašlaik vēl nav pieņemti ES tiesību akti, kas attiektos uz kultūras priekšmetu importu, tādēļ šis priekšlikums nav saistīts nedz ar *ex-post* izvērtējumiem, nedz atbilstības pārbaudēm.

• Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Komisija rīkoja šādas apspriešanās ar ieinteresētajām personām:

1. Atvērtā sabiedriskā apspriešana¹⁷ serverī “Europa”, kurā laikā no 2016. gada 23. oktobra līdz 2017. gada 23. janvārim ikviena ieinteresētā persona varēja iesniegt savas piezīmes. Aptaujas veidlapa tika izstrādāta tā, lai aptvertu šādu ieinteresēto personu kategoriju viedokļus: iedzīvotāji, uzņēmumi, profesionālās apvienības un interešu pārstāvji, NVO un pilsoniskā sabiedrība, kā arī publiskās iestādes. Tās galvenā tēma bija kultūras priekšmetu nelikumīgā tirdzniecība; attiecībā uz kultūras priekšmetu importu veicamie pasākumi, lai cīnītos pret nelikumīgo tirdzniecību un teroristu finansēšanu, kā arī iespējamo likumdošanas pasākumu ietekme un raksturlielumi. Komisija kopumā saņēma 305 atbildes.

Lai gan Savienībā ir vērojams stingrs atbalsts tam, ka tiktu pieņemti muitas noteikumi attiecībā uz importu, viedokļi ir dažādi jautājumā par to, vai šādi pasākumi veicinātu cīņu pret organizēto noziedzību un teroristu finansēšanu; uzņēmumi pārsvarā uzskata, ka neveicinātu. Par pašreizējās sistēmas trūkumu tiek uzskatīts tas, ka ir sarežģīti konstatēt likumīgu izcelsmi. Retums, vēsturiskā/izglītības vērtība, vecums un tas, vai kultūras priekšmeta izcelsme ir saistīta ar konfliktu zonu, tiek uzskatīti par galvenajiem kritērijiem, pēc kuriem konstatē, kurām precēm piemērojami šādi pasākumi. Šķiet, ka uzņēmumi vairāk atbalsta to, ka pasākumus galvenokārt veiktu eksportētājvalstis, lai aizsargātu savu mantojumu – ar palīdzību no ES –, savukārt publiskās iestādes un pilsoniskā sabiedrība stingri atbalsta Savienības tiesību aktus, ar kuriem muita tiek pilnvarota novērst nelikumīgi tirgotu kultūras priekšmetu ieviešanu Eiropas Savienībā.

Attiecībā uz prasībām iesniegt dokumentus, lai pierādītu likumīgu izcelsmi, šķiet, ka uzņēmumi galvenokārt atbalsta pašdeklarēšanas veidlapu (*affidavit*), savukārt publiskās iestādes vairāk atbalsta eksporta licenci (sertifikātu) (faktiski rakstveida komentāri liecina, ka tās labprātāk izsniegtu importa licences, pamatojoties uz eksporta licenci (sertifikātu)).

2. Komisija rīkoja arī trīs ar kultūras priekšmetiem saistīto muitas lietu ekspertu grupas tikšanās (pārstāvji no dalībvalstu muitas un kultūras iestādēm), kurās tā iepazīstināja ar iniciatīvu, pēc tam notika padziļināta viedokļu apmaiņa un diskusija par dažādajiem uzdevumiem un mērķiem. Dalībvalstu pārstāvji tika aicināti arī rakstveidā iesniegt nostājas dokumentus par dažādajiem risinājuma variantiem, un vairāki no viņiem to arī izdarīja. Lai gan visas dalībvalstis piekrīt tam, ka pasākumi būtu jāveic attiecībā uz ieviešanas posmu, atbalsts par labu konkrētai pasākuma izvēlei nebija viendabīgs. Liela dalībvalstu grupa norāda uz atbalstu importa licencēm attiecībā uz ierobežotu skaitu kultūras priekšmetu kategoriju, proti, tiem, kuri pašreizējā ģeopolitiskajā kontekstā ir visvairāk apdraudēti.

3. Dalībvalstu muitas un kultūras iestādes tika arī apsekotas attiecībā uz dažādo regulatīvo variantu potenciālo vai sagaidāmo ietekmi uz valsts pārvaldi (izmaksas vai citāds slogs).

No 16 saņemtajām atbildēm 12 tika sniegta daļēja informācija par to, cik daudz laika būtu nepieciešams, lai pabeigtu ar regulatīvajiem politikas risinājuma variantiem saistītās formalitātes. Lielākā daļa dalībvalstu nespēja sniegt nekādas aplēses, norādot, ka pašreizējās sistēmas struktūra un procedūras liedz to darīt. Rezultāti (atbildes ekstrapolētas, izmantojot standarta izmaksu modeli) lielā mērā bija nepārliecinoši, jo sniegtās aplēses attiecās tikai uz dažiem politikas risinājuma variantiem, bet citiem ne.

4. Tika veikts arī ārēja darbuzņēmēja apsekojums pētījuma par cīņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgo tirdzniecību (ar Eiropas Savienībā pastāvošo muitas problēmu izvērtējumu)¹⁸

¹⁷ Apspriešanas kopsavilkuma ziņojumu skatīt šeit: https://ec.europa.eu/info/consultations_lv.

¹⁸ Vēl nav publicēts.

ietvaros. Detalizētas aptaujas veidlapas tika adresētas uzņēmumiem, apvienībām, publiskajām iestādēm un starptautiskajām organizācijām. Apsekojuma secinājumi, kas iekļauti pētījumā, tika izmantoti ietekmes novērtējuma ziņojumā, pārsvarā secinājumi attiecībā uz pieredzi, kas gūta ES regulas par kultūras priekšmetu izvešanu un abu sankciju regulu (par Irāku un Sīriju) īstenošanā.

- **Ietekmes novērtējums**

Tika veikta ietekmes novērtēšana¹⁹, un Regulējuma kontroles padome sākotnēji sniedza negatīvu atzinumu²⁰, pēc tam atkārtotajā iesniegumā – pozitīvu atzinumu²¹ (pēc problēmu skaidrojuma pārstrādāšanas, mērķu identificēšanas un apsvērto politikas risinājuma variantu satura skaidrākas un strukturētākas atspoguļošanas).

Risinājuma varianti, kas izraudzīti, lai ar tiem vērstos pret apzinātajām problēmām, ir atbilstoši, lai ar tiem tiktu novērsta tādu kultūras priekšmetu ieviešanu un uzglabāšanu Eiropas Savienībā, kuri nelikumīgi izvesti no trešām valstīm; tādējādi tiks samazināts kultūras priekšmetu nelikumīgās tirdzniecības apjoms, apkarota terorisma finansēšana un aizsargāts kultūras mantojums, it īpaši izcelsmes valstīs, kuras skāruši bruņoti konflikti. Ir sagaidāms, ka šis galvenais mērķis tiks sasniegts, izvairoties no lieka administratīvā sloga radīšanas. Konkrētāk, tas tiks darīts ar šādiem līdzekļiem.

1. Tiks palielināta potenciālo pircēju, it īpaši tūristu un ceļotāju, kā arī muitas un citu tiesībsardzības iestāžu informētība.

2. Tiks pieņemta regula, kas paredz muitas kontroles pasākumus attiecībā uz kultūras priekšmetiem, kuri deklarēti laišanai brīvā apgrozībā vai kuriem piemērojama cita īpaša muitas procedūra (piemēram, novietošana brīvzonā), izņemot tranzītpreces. Kontroles attiecas uz kultūras priekšmetiem, kas definēti *UNIDROIT* 1995. gada Konvencijā par zagtiem vai nelikumīgi eksportētiem kultūras priekšmetiem un kas ir vismaz 250 gadus veci. Attiecībā uz šiem kultūras priekšmetiem, personai, kas vēlas tos ievest Savienības muitas teritorijā, ir jāiesniedz šādi dokumenti, lai pierādītu to likumīgu izcelsmi, t. i., to, ka eksports no izcelsmes valsts ir bijis likumīgs:

- attiecībā uz arheoloģiskiem priekšmetiem, pieminekļu atsevišķām sastāvdaļām un attiecībā uz retiem rokrakstiem un inkunābulām, personai ir jāiesniedz pieteikums kompetentajai iestādei, ko šim nolūkam ir izraudzījusi ieviešanas dalībvalsts, importa licence, sniedzot pierādījumus par to, ka preču eksports no to izcelsmes valsts ir bijis likumīgs;

- attiecībā uz visiem citiem kultūras priekšmetiem, personai ir jāiesniedz muitai parakstīts apliecinājums (*affidavit*), ar ko apliecina, ka preces tika likumīgi izvesti no izcelsmes valsts, un to papildina ar standartizēto priekšmeta identifikācijas dokumentu, kurā priekšmets detalizēti aprakstīts. Muita reģistrē un uzglabā šo dokumentu eksemplārus.

Ir sagaidāms, ka ar izraudzītajiem politikas risinājuma variantiem tiks sasniegti galvenais iepriekš minētais mērķis, kā arī vairāki konkrētāki mērķi.

¹⁹ Skatīt: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>

²⁰ Skatīt: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>

²¹ Skatīt: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>

Izvēloties *UNIDROIT* 1995. gada konvencijā iekļauto definīciju par kultūras priekšmetiem un to papildinot ar minimālo vecumu – 250 gadiem, ar šo variantu tiek izveidota kopīga kultūras priekšmetu definīcija to importa kontekstā, kas ir samērīga ar nepieciešamo aizsardzību (preču plaša tipoloģija), izvairoties no likumiski pamatotu tirdzniecības interešu aizskaršanas. Prasība par to, ka jāsniedz informācija par kultūras priekšmetiem un to izcelsmi, iesniedzot pieteikumu importa licences saņemšanai vai aizpildot standartizētu priekšmeta identifikācijas veidlapu, nodrošina, ka ES pircēji un importētāji ievēro piesardzību attiecībā uz ES teritorijā ievesto kultūras priekšmetu likumīgumu. Vienlaikus standartizētās dokumentēšanas prasības importa posmā attiecībā uz ES ievesto kultūras priekšmetu identitāti lielā mērā atvieglo muitas kontroles. Paredzētie sodi par pārkāpumiem (kurus uzliek dalībvalstis) iedarbīgāk atturēs no kultūras priekšmetu nelikumīgās tirdzniecības.

Šā politikas risinājuma varianta izvēle ir pilnīgi saskanīga ar apzināto nepieciešamību pēc stingras reakcijas uz palielināto risku attiecībā uz dažām kultūras priekšmetu kategorijām, kuras pēc savas būtības, ir tieši pakļautas zaudēšanai vai izkliedēšanai, proti, uz arheoloģisko mantojumu. Tieši šiem kultūras priekšmetiem galvenokārt pievēršas teroristi un citi bruņoti grupējumi, lai finansētu savu darbību. No atbilstības nodrošināšanas izmaksu skatpunkta varētu būt dažas izmaksas saistībā ar importa licences pieteikuma sagatavošanu, tomēr tās veido tikai ļoti nelielu daļu²² no kultūras priekšmetu importa gadījumu.

Šis variants būtu samērīgs ar izvirzītajiem mērķiem, jo tajā importa sertificēšanas prasības tiek organizētas atbilstoši saistītajiem riskiem, un tas ir gatavs pielāgošanai, reaģējot uz mainīgajiem apstākļiem un nelikumīgās tirdzniecības profiliem.

Visbeidzot, potenciāliem pircējiem un muitas un citu tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem paredzētu informētības palielināšanas kampaņu rīkošana veicinās ieinteresēto personu aktīvu iesaistīšanos nelikumīgās tirdzniecības mazināšanā.

• **Pamattiesības**

Paredzētie pasākumi, domājams, skars šādas tiesības, kas ir iedibinātas turpmāk minētajos ES Pamattiesību hartas (ESPH) pantos:

- darījumdarbības brīvība (ESPH 16. pants); un
- tiesības uz īpašumu (ESPH 17. pants).

Gadījumos, kad pastāv aizdomas par nepatiesu apliecinājumu attiecībā uz kultūras priekšmetiem, iestādes var izlemt uz laiku aizturēt preces, tādējādi aizskarot tiesības uz īpašumu un darījumdarbības brīvību.

ESPH 52. pantā ir noteikts, ka jebkāds atzīto tiesību un brīvību ierobežojums ir jāparedz tiesību aktā, ņemot vērā tiesību un brīvību būtību, tam jābūt saskaņā ar vispārējas nozīmes mērķiem, kas atzīti Savienībā, un proporcionālam.

²² Tā kā muitas nomenklatūrā trūkst detalizētu apakšnodaļu attiecībā uz kultūras priekšmetiem, pieejamā statistika, tātad kvantitatīvie dati ir ierobežoti un nepietiekami precīzi. Harmonizētās sistēmas 97. nodaļa par mākslas darbiem, kolekcionāru lietām un senlietām neietver pietiekami daudz apakšnodaļas, lai būtu iespējams ievākt tirdzniecības datus par konkrētām kultūras priekšmetu kategorijām. Līdz ar to veiktais novērtējums ir galvenokārt kvalitatīvs.

Ar pasākumiem ir mēģināts panākt piesardzīgu līdzsvaru starp attiecīgajām tiesībām un sabiedrības likumīgajām interesēm, izmantojot tādu pieeju, kas ir iedarbīga (sasniedz mērķi), bet pēc iespējas mazāk aizskar tiesības.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šim priekšlikumam nav būtiskas ietekmes uz Eiropas Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

• Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība

Komisija būs pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus, kuros noteiktas konkrētas izmantojamas veidlapas (piem., licences veidlapas, piemērošanas veidlapas, *affidavit* teksts) un attiecīgas procesuālas ziņas.

Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm uzraudzīs juridiskā instrumenta darbību un tā īstenošanas noteikumus. Nepārtraukta un sistemātiska uzraudzība dos iespēju konstatēt, vai politikas priekšlikums tiek piemērots tā, kā tika sagaidīts, un laikus risināt īstenošanas problēmas.

Balstoties uz dalībvalstu ievāktajiem faktiskajiem datiem, regula turpmāk tiks izvērtēta, vadoties pēc šādiem uzraudzības rādītājiem:

- statistikas dati par reģistrētajiem importētāju apliecinājumiem;
- kontroles pārbaudes gadījumos, kad tiek pausts importētāja apliecinājums, tomēr ir šaubas par to patiesumu;
- iesniegto importa licences pieteikumu skaits un noraidīto pieteikumu skaits;
- nozīmīga statistikas informācija par kultūras priekšmetu tirdzniecības plūsmām (piem., valstīs, no kurām kultūras priekšmeti pārsvarā tiek nosūtīti uz ES);
- to gadījumu skaits, kuros kultūras priekšmeti ir aizturēti papildu kontroles, tostarp ekspertīzes, veikšanai; un
- sodi, kurus nosaka un uzliek dalībvalstis.

Turpmāka atbilstošu muitas nomenklatūras apakšnodaļu izstrāde²³ dos iespēju precīzāk uzraudzīt tirdzniecības plūsmas un ievākt konkrētākus statistikas datus par to kultūras priekšmetu skaitu un veidu, kuri tiek ievesti Savienības muitas teritorijā.

Komisija trīs gadus pēc regulas piemērošanas sākumdienu un pēc tam ik pēc pieciem gadiem sagatavos izvērtēšanas ziņojumu, balstoties uz dalībvalstu sniegto informāciju, un iesniegs to

²³ Vispirms ES tarifu nomenklatūras mērogā, radot atbilstošas *TARIC* apakšnodaļas – nolūkā piemērot ES muitas pasākumus, bet pēc tam starptautiskā mērogā – Pasaulē organizācijā, kas ir nepārprotami norādījusi par saviem plāniem grozīt Harmonizētās sistēmas 97. nodaļu un izveidot tajā vairākas apakšnodaļas.

Eiropas Parlamentam un Padomei. Regulas izvērtējumā tiktu novērtēts tas, kādā mērā ir sasniegti tās mērķi. Izvērtēšanas rezultātus varētu darīt zināmus citām Eiropas iestādēm ziņojuma veidā.

Papildinošo (neleģislatīvo) iniciatīvu iedarbīgums tiks novērtēts *ex post* izvērtējumos par informētības palielināšanas kampaņām un apmācībām.

- **Konkrēto priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums**

1. pantā ir formulēts regulas priekšmets un tās piemērošanas tvērums.

2. pantā ir izklāstīta virkne regulā lietoto definēto terminu.

3. pantā ir formulēts princips, saskaņā ar kuru kultūras priekšmetu ievēšana Savienības muitas teritorijā ir atļauta vienīgi tad, ja par tiem ir saņemta importa licence vai ir iesniegts importētāja apliecinājums. Kultūras priekšmeti joprojām var tikt ievesti pagaidu izmantošanai izstāžu, akadēmiskās un zinātniskās pētniecības nolūkos vai gadījumos, kad tiem nepieciešams pagaidu patvērums no iznīcināšanas un zaudēšanas vai kad izcelsmes valsts pakļauta bruņotam konfliktam vai dabas katastrofai.

4. pantā paredzēti gadījumi, kad ir nepieciešama importa licence, norādīts, kurai personai jāiesniedz pieteikums par tās izsniegšanu, nosacījumi, kārtība un tas, no kuras dalībvalsts iestādes to var saņemt. Lai novērstu prasību apiešanu, kad eksportētājvalsts nav valsts, kurā priekšmets atklāts vai radīts (turpmāk "izcelsmes valsts"), tiek izmantotas atšķirīgas pieejas atkarībā no tā, vai eksportētājvalsts ir valsts, kas parakstījusi *UNESCO* 1970. gada konvenciju. Ja tā to ir parakstījusi un tādējādi arī apņēmusies cīnīties pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību, pieteikuma iesniedzējam ir jāpierāda, ka eksports no minētās valsts ir likumīgs; ja ne, pieteikuma iesniedzējam ir jāpierāda, ka eksports no izcelsmes valsts ir likumīgs.

5. pantā ir paredzēti gadījumi, kad nepieciešams importētāja apliecinājums, un standartizētais dokuments, kurā aprakstītas preces. Standartizētais dokuments būs priekšmeta identifikācija, kas ir starptautisks standarts kultūras priekšmetu aprakstīšanai. To atbalsta lielākās tiesībsardzības aģentūras, muzeji, kultūras mantojuma organizācijas, mākslas tirdzniecības un mākslas vērtētāju organizācijas un apdrošināšanas sabiedrības. *UNESCO* to atbalsta kā starptautisko standartu datu minimuma ierakstīšanai attiecībā uz kustamu kultūras īpašumu. Priekšmeta identifikācija ir zināma daudzām dalībvalstīm, un tās to izmanto, lai priekšmetus katalogizētu digitālās datubāzēs, ko veic to specializētās policijas vienības, nodrošinot ātru veidu, kā darīt zināmu informāciju, un lai noteiktu minimālās informācijas prasības muzejiem. Līdzīgi kā 4. pantā tiek nošķirtas eksportētājvalstis, kas parakstījušas *UNESCO* 1970. gada konvenciju, un eksportētājvalstis, kuras to nav parakstījušas.

6. pantā runa ir par uz muitas veiktiem kontroles un pārbaudes pasākumiem.

7. pants paredz, ka Komisija regulāri publicē to kompetento muitas iestāžu sarakstus, kuras dalībvalstis izraudzījušās regulas vajadzībām. Šī publikācija tiek uzskatīta par nepieciešamu, lai informētu tirgus dalībniekus.

8. pantā paredzēts gadījums, kad muita var aizturēt kultūras priekšmetus, jo nevar tikt pierādīts, ka attiecīgie kultūras priekšmeti ir likumīgi izvesti no izcelsmes valsts.

9. pantā dalībvalstis tiek aicinātas organizēt sadarbību starp savām kompetentajām iestādēm, un tas paredz nākotnē izveidot elektronisku datubāzi, lai atvieglotu informācijas uzglabāšanu un apmaiņu, it īpaši par izsniegtajiem importētāja apliecinājumiem un importa licencēm.

10. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis paredz savai attiecīgajai tiesību sistēmai atbilstošus sodus par šīs regulas pārkāpumiem.

11. pantā dalībvalstis tiek aicinātas organizēt atbilstošas apmācību nodarbības iestādēm, kuras tās izraudzījušas regulas īstenošanas vajadzībām, kā arī informētības uzlabošanas kampaņas, lai informētu potenciālos pircējus par tiesisko regulējumu un atturētu viņus pirkt nezināmas izcelsmes kultūras priekšmetus no trešām valstīm.

12. pants paredz Komisijas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus. Šis pilnvarojums dos Komisijai iespēju nepieciešamības gadījumā pielāgot minimālā vecuma sliekšni vai kultūras priekšmetu kategorijas, uz kurām attiecas prasība par importa licenci (mainīgo apstākļu dēļ un balstoties uz gūto pieredzi). Tā kā Pasaules Muitas organizācija ir nepārprotami paudusi nodomu Harmonizētās sistēmas (HS) 97. nodaļu (kurā tarifu un statistikas vajadzībām tiek klasificēts absolūtais vairākums kultūras priekšmetu) papildināt ar vairākām apakšnodaļām, Komisijai ir jāspēj atbilstoši tam atjaunināt regulas pielikumā minētos attiecīgos tarifu kodus.

13. pantā paredzēts izraudzīties komiteju, kas Komisijai palīdzēs īstenot regulu. Saskaņotības un efektivitātes labad ir atbilstoši šajā nolūkā izraudzīties komiteju, kas jau palīdz Komisijai Regulas (EK) Nr. 116/2009 par kultūras priekšmetu izvešanu kontekstā.

14. pants attiecas uz ziņojumu iesniegšanu un izvērtēšanu. Komisija, balstoties uz vairākiem rādītājiem, regulāri apkopos dalībvalstu informāciju par regulas īstenošanu un darbību. Dalībvalstīm tiks nosūtītas atbilstošas aptaujas veidlapas, lai apkopotu tāda paša veida informāciju, balstoties uz kuru Komisija sagatavos ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei. Pirmais ziņojums tiks iesniegts, kad būs apritējuši trīs gadi no šīs regulas īstenošanas sākumdienas.

15. pantā ir reglamentēta regulas stāšanās spēkā.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par kultūras priekšmetu importu

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc tiesību akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Ņemot vērā Padomes 2016. gada 12. februāra secinājumus par cīņu pret terorisma finansēšanu, Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par rīcības plānu par pastiprinātu cīņu pret teroristu finansēšanu²⁴ un Terorisma apkarošanas direktīvu²⁵, būtu jāpieņem kopīgi noteikumi par tirdzniecību ar trešām valstīm, lai nodrošinātu iedarbīgu aizsardzību pret kultūras priekšmetu zaudēšanu, cilvēces kultūras mantojuma saglabāšanu un novērstu to, ka, pārdodot nolaupīto kultūras mantojumu pircējiem Savienībā, tiek finansēti teroristi.
- (2) Kultūras mantojums ir uzskatāms par vienu no civilizācijas pamatelementiem; tas bagātina visu tautu kultūras dzīvi, un tādēļ tas ir jāaizsargā no nelikumīgas piesavināšanās un nolaupīšanas. Atbilstoši tam Savienībai būtu jāaizliedz no trešām valstīm nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu ieviešana Savienības muitas teritorijā.
- (3) Ņemot vērā dažādus noteikumus, kas dalībvalstīs piemērojami attiecībā uz kultūras priekšmetu ieviešanu Savienības muitas teritorijā, būtu jāveic pasākumi, it īpaši tādēļ, lai nodrošinātu, ka ievadamie kultūras priekšmeti ir pakļauti ieviešanas laikā veiktām saskaņotām kontrolēm.
- (4) Kopīgajiem noteikumiem būtu jāaptver režīms, ko muita piemēro ārpus Savienības izcelsmes kultūras priekšmetiem, kas tiek ievesti Savienības muitas teritorijā, t. i., gan to laišana brīvā apgrozībā, gan īpašas, no tranzīta atšķirīgas procedūras piemērošana.

²⁴ COM(2016) 50 *final*.

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/541 (2017. gada 15. marts) par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI un groza Padomes Lēmumu 2005/671/TI; OV L 88, 31.3.2017., 6.–21. lpp.

- (5) Ņemot vērā brīvzonu (un tā dēvēto brīvostu) zināmo potenciālu kultūras priekšmetu uzglabāšanas jomā, ieviešamajiem kontroles pasākumiem vajadzētu būt pēc iespējas plašam tvērumam attiecīgo muitas procedūru ziņā. Tāpēc šiem kontroles pasākumiem būtu jāattiecas ne tikai uz precēm, kas laistas brīvā apgrozībā, bet arī precēm, kurām piemērota īpaša, no tranzīta atšķirīga procedūra. Tomēr šādam plašam tvērumam nevajadzētu būt pretrunā preču brīva tranzīta principam, nedz arī pārsniegt mērķi – novērst nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu ieviešanu Savienības muitas teritorijā. Attiecīgi, lai gan kontroles pasākumi aptver īpašas muitas procedūras, kuras var piemērot precēm, ko ievie Savienības muitas teritorijā, tie nebūtu jāpiemēro tranzītam.
- (6) Regulā būtu jāizmanto definēti termini, kas balstīti uz terminiem, kuri lietoti 1970. gada 14. novembrī Parīzē parakstītajā *UNESCO* Konvencijā par kultūras īpašuma nelikumīga importa, eksporta un īpašumtiesību nodošanas aizlieguma un novēršanas līdzekļiem un 1995. gada 24. jūnijā Romā parakstītajā *UNIDROIT* Konvencijā par zagtiem vai nelikumīgi eksportētiem kultūras priekšmetiem, kurām pievienojies arī ievērojams skaits dalībvalstu, ņemot vērā, ka daudzām trešām valstīm un lielākajai daļai dalībvalstu ir pazīstamas to normas.
- (7) Eksporta likumība būtu jāpārbauda, balstoties uz tās valsts normatīvajiem aktiem, kurā kultūras priekšmeti tika atklāti vai radīti (turpmāk “izcelsmes valsts”). Lai novērstu prasību apiešanu, kad kultūras priekšmeti tiek ievesti Savienībā no citas trešās valsts, personai, kura vēlas tos ievest Savienības muitas teritorijā, būtu jāpierāda, ka tie no tās izvesti likumīgi, ja attiecīgā trešā valsts ir parakstījusi *UNESCO* 1970. gada konvenciju un tādējādi ir apņēmusies cīnīties pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību. Citos gadījumos personai būtu jāpierāda, ka eksports no izcelsmes valsts ir bijis likumīgs.
- (8) Lai nesamērīgi neapgrūtinātu preču tirdzniecību pāri ārējām robežām, šai regulai būtu jāattiecas vienīgi uz precēm, kuras pārsniedz konkrētu vecuma sliekšni. Šķiet, ka šajā nolūkā būtu atbilstīgi noteikt, ka visām kultūras priekšmetu kategorijām minimālā vecuma sliekšnis ir 250 gadi. Ar šādu minimālā vecuma sliekšni tiks nodrošināts, ka šajā regulā paredzētajos pasākumos galvenā uzmanība tiek pievērsta kultūras priekšmetiem, kurus, visticamāk, vēlas iegūt izlaupītāji konflikta skartās teritorijās, neizslēdzot citas preces, kuras ir nepieciešams kontrolēt, lai nodrošinātu kultūras mantojuma aizsardzību.
- (9) Pārvalstiska risku novērtējuma kontekstā attiecībā uz riskiem saistībā ar nelikumīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu, kas ietekmē iekšējo tirgu, nelikumīga tirdzniecība ar izlaupītiem artefaktiem un senlietām ir identificēta kā iespējams teroristu finansēšanas un nelikumīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizācijas avots.²⁶
- (10) Tā kā dažas kultūras priekšmetu kategorijas, proti, arheoloģiskie priekšmeti, pieminekļu elementi, reti rokraksti un inkunābulas, ir īpaši neaizsargātas no izlaupīšanas un iznīcināšanas, šķiet, ir nepieciešams paredzēt sistēmu, saskaņā ar kuru tos drīkst ievest Savienības muitas teritorijā vienīgi pēc pastiprinātām pārbaudēm. Šādā sistēmā būtu jāparedz, ka ir jāuzrāda ieviešanas dalībvalsts kompetentās iestādes

²⁶ Komisijas paziņojums COM(2017) 340.

izsniegta licence pirms šo preču laišanas brīvā apgrozībā vai īpašas, no tranzīta atšķirīgas procedūras piemērošanas tām. Personām, kuras vēlas iegūt šādu licenci, vajadzētu spēt pierādīt, ka eksports no izcelsmes valsts ir likumīgs, proti, ar atbilstošiem apliecinājumiem un citiem pierādījumiem, konkrētāk, ar eksporta licencēm (sertifikātiem), ko izsniegusi trešā valsts (eksportētājvalsts), īpašumu apliecinājumiem, rēķiniem, pirkuma līgumiem, apdrošināšanas dokumentiem, transporta dokumentiem un ekspertu vērtējumiem. Balstoties uz pilnīgu un precīzu pieteikumu, dalībvalstu kompetentajām iestādēm būtu jāizlemj, vai bez liekas kavēšanās būtu izsniedzama licence.

- (11) Attiecībā uz citām kultūras priekšmetu kategorijām personām, kuras vēlas tos ievest Savienības muitas teritorijā, ar attiecīgu apliecinājumu būtu jāapliecina un jāuzņemas atbildība par to, ka eksports no trešās valsts ir likumīgs, un būtu jāsniedz pietiekama informācija, lai muitas varētu identificēt šīs preces. Lai atvieglotu procedūru un tiesiskās noteiktības labad informācija par kultūras priekšmetiem būtu jāsniedz, izmantojot standartizētu dokumentu. Kultūras priekšmetu aprakstīšanai būtu jāizmanto *UNESCO* ieteiktais priekšmeta identifikācijas standarts. Muitai būtu jāreģistrē šo kultūras priekšmetu ievēšana, jāglabā attiecīgo dokumentu oriģināli un jāizsniedz deklarētajam to kopijas, lai nodrošinātu preču izsekojamību pēc to ievēšanas iekšējā tirgū.
- (12) Kultūras priekšmetu pagaidu ievēšana izglītības, zinātnes vai akadēmiskas pētniecības nolūkā nebūtu jāpakļauj prasībai uzrādīt licenci vai apliecinājumu.
- (13) Uzglabāšana bez licences vai apliecinājuma uzrādīšanas būtu jāatļauj arī attiecībā uz tādiem kultūras priekšmetiem, kas ievesti no valstīm, kuras skāris bruņots konflikts vai dabas katastrofa, lai nodrošinātu to drošumu un saglabāšanu.
- (14) Lai ņemtu vērā ar šīs regulas īstenošanu saistīto pieredzi un mainīgos ģeopolitiskos un citus apstākļus, kas kultūras priekšmetus pakļauj riskam, nekavējot (nesamērīgi) tirdzniecību ar trešām valstīm, pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu būtu jādeleģē Komisijai attiecībā uz minimālā vecuma sliekšņa kritērija izmaiņām dažādajās kultūras priekšmetu kategorijās. Šādā deleģējumā būtu jāparedz arī iespēja Komisijai pēc kombinētās nomenklatūras grozījumiem atjaunināt pielikumu. Sevišķi svarīgi ir Komisijai sagatavošanas darba gaitā pienācīgi apspriesties, tostarp ar ekspertiem, un šo apspriešanos īstenot saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu²⁷. Konkrētāk, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (15) Lai nodrošinātu vienādus apstākļus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras pieņemt konkrētu kārtību par kultūras priekšmetu pagaidu ievēšanu un uzglabāšanu Savienības muitas teritorijā, importa licences pieteikumu veidnēm un veidlapām, par importētāja apliecinājumiem un to pavaddokumentiem, kā arī papildu procesuāliem noteikumiem par to iesniegšanu un izskatīšanu. Komisijai būtu jāpiešķir arī īstenošanas pilnvaras noteikt kārtību par elektroniskas datubāzes

²⁷ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

izveidi informācijas uzglabāšanai un apmaiņai starp dalībvalstīm. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011²⁸.

- (16) Būtu jāievāc nozīmīga informācija par kultūras priekšmetu tirdzniecības plūsmām, lai atbalstītu regulas efektīvu īstenošanu un lai radītu pamatu tās turpmākai izvērtēšanai. Kultūras priekšmetu tirdzniecības plūsmas nevar tikt efektīvi uzraudzītas tikai pēc to vērtības vai masas, jo šie divi mērījumi var svārstīties. Ir būtiski ievākt informāciju par deklarēto priekšmetu skaitu. Tā kā kombinētajā nomenklatūrā attiecībā uz kultūras priekšmetiem nav norādīta papildu mērvienība, ir nepieciešams paredzēt, ka tiek deklarēts priekšmetu skaits.
- (17) ES muitas riska pārvaldības stratēģijas un rīcības plāna²⁹ mērķis citstarp ir stiprināt muitas iestāžu spējas uzlabot reakciju uz riskiem kultūras priekšmetu jomā. Būtu jāizmanto Regulā (ES) Nr. 952/2013 izklāstītais kopīgais risku pārvaldības regulējums, un muitas iestādēm būtu jāveic apmaiņa ar nozīmīgu informāciju par riskiem.
- (18) Dalībvalstīm būtu jāievieš iedarbīgi, samērīgi un preventīvi sodi, kas uzliekami par šīs regulas normu neievērošanu, un šie sodi jādara zināmi Komisijai.
- (19) Komisijai būtu nepieciešams pietiekami ilgs laiks, lai pieņemtu šīs regulas īstenošanas noteikumus, konkrētāk, noteikumus par atbilstošām veidlapām, kas izmantojamas pieteikumam par importa licenci vai importētāja apliecinājuma sagatavošanai. Līdz ar to šīs regulas piemērošana būtu jāatliek.
- (20) Saskaņā ar proporcionalitātes principu, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā, šajā regulā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (21) Šajā regulā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti 6. pantā Līgumā par Eiropas Savienību un ietverti arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, jo īpaši tās II sadaļā,

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris) ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

²⁹ COM/2014/0527 *final*. Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par ES muitas riska pārvaldības stratēģiju un rīcības plānu.

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Šajā regulā ir noteikti nosacījumi un kārtība kultūras priekšmetu ieviešanai Savienības muitas teritorijā.

Šī regula neattiecas uz kultūras priekšmetiem, kuras kā tranzītpreces šķērso Savienības muitas teritoriju.

2. pants

Definīcijas

1. Šajā regulā ir lietoti šādi definēti termini:

- a) “kultūras priekšmets” ir jebkurš priekšmets, kas nozīmīgs arheoloģijai, aizvēsturei, vēsturei, literatūrai, mākslai vai zinātnei un kas ietilpst kādā no kategorijām, kuras minētas pielikuma tabulā un atbilst tajā konkretizētajam minimālā vecuma sliekšnim;
- b) “izcelsmes valsts” ir valsts, kuras pašreizējā teritorijā kultūras priekšmeti tika radīti vai atklāti;
- c) “eksportētājvalsts” ir pēdējā valsts, kurā kultūras priekšmeti tika pastāvīgi turēti saskaņā ar šīs valsts normatīvajiem aktiem pirms to nosūtīšanas uz Savienību;
- d) “pastāvīgi” nozīmē vismaz vienu mēnesi ilgu laikposmu, kas nav saistīts ar pagaidu izmantošanu, tranzītu, eksportu vai nosūtīšanu;
- e) “laišana brīvā apgrozībā” ir muitas procedūra, kas minēta Regulas (ES) Nr. 952/2013 201. pantā;
- f) “īpašas, no tranzīta atšķirīgas procedūras piemērošana” ir vienas no Regulas (ES) Nr. 952/2013 210. panta b), c) vai d) punktā minētās īpašās muitas procedūras piemērošana precēm;
- g) “preču valdītājs” ir Regulas (ES) Nr. 952/2013 5. panta 34. punktā minētā persona;
- h) “deklarētājs” ir Regulas (ES) Nr. 952/2013 5. panta 15. punktā minētā persona.

2. Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 12. pantu, lai pēc grozījumiem kombinētajā nomenklatūrā grozītu pielikuma tabulas otro aili un minimālā vecuma sliekšni pielikuma tabulas trešajā ailē, ņemot vērā šīs regulas īstenošanas gaitā gūto pieredzi.

3. pants

Kultūras priekšmetu ieviešana Savienības muitas teritorijā

1. Kultūras priekšmetu laišana brīvā apgrozībā un īpašas, no tranzīta atšķirīgas procedūras piemērošana kultūras priekšmetiem ir pieļaujama vienīgi tad, ja tiek uzrādīta importa licence, kura izsniegta saskaņā ar 4. pantu, vai importētāja apliecinājums, kas sniegts saskaņā ar 5. pantu.

2. Šā panta 1. punkts neattiecas uz:

- a) kultūras priekšmetu pagaidu ieviešanu (Regulas (ES) Nr. 952/2013 250. panta izpratnē) Savienībā muitas teritorijā izglītības, zinātnes un akadēmiskās pētniecības vajadzībām;
- b) kultūras priekšmetu uzglabāšanu (Regulas (ES) Nr. 952/2013 237. panta izpratnē) tieši formulētā nolūkā nodrošināt to saglabāšanu vai uzraudzību, ko veic publiska iestāde.

3. Komisija ar īstenošanas aktiem var pieņemt konkrētu kārtību, kādā veic 2. punktā minēto kultūras priekšmetu pagaidu ieviešanu vai uzglabāšanu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 13. pantā.

4. Šā panta 1. punkts neskar citus pasākumus, kurus Savienība pieņem saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 215. pantu.

4. pants

Importa licence

1. Lai pielikuma c), d) un h) punktā minētos kultūras priekšmetus laistu brīvā apgrozībā Savienībā un piemērotu īpašu, no tranzīta atšķirīgu procedūru, ir jāuzrāda importa licence muitas iestādēm.

2. Preču valdītājs pieteikumu par importa licenci iesniedz ieviešanas dalībvalsts kompetentajai iestādei. Pieteikumam pievieno dokumentārus pierādījumus un citu informāciju, ar ko pierāda, ka attiecīgie kultūras priekšmeti no izcelsmes valsts tika izvesti saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem. Tomēr, ja eksportētājvalsts ir viena no *UNESCO* 1970. gada 14. novembrī Parīzē parakstītās Konvencijas par kultūras īpašuma nelikumīga importa, eksporta un īpašumtiesību nodošanas aizlieguma un novēršanas līdzekļiem (turpmāk "*UNESCO* 1970. gada konvencija"), pieteikumam pievieno dokumentārus pierādījumus un citu informāciju, ar ko pierāda, ka kultūras priekšmeti no šīs valsts tika izvesti saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem.

3. Ieviešanas dalībvalsts kompetentā iestāde pārbauda, vai pieteikums ir pilnīgs. Tā 30 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas no pieteikuma iesniedzēja pieprasa trūkstošo informāciju vai dokumentu.

4. Kompetentā iestāde 90 dienu laikā pēc pilnīga pieteikuma iesniegšanas pārbauda pieteikumu un lemj par importa licences izsniegšanu vai pieteikuma noraidīšanu. Tā var noraidīt pieteikumu ar šādu pamatojumu:

a) ja eksportētājvalsts nav *UNESCO* 1970. gada konvencijas dalībvalsts un ja nav pierādīts, ka kultūras priekšmeti no izcelsmes valsts tika izvesti saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem;

b) ja eksportētājvalsts ir *UNESCO* 1970. gada konvencijas dalībvalsts un nav pierādīts, ka kultūras priekšmeti no eksportētājvalsts tika izvesti saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem;

c) kompetentajai iestādei ir pietiekams pamats uzskatīt, ka preču valdītājs nav tās iegādājies likumīgi.

5. Dalībvalstis izraugās publiskās iestādes, kas ir kompetentas saskaņā ar šo pantu izsniegt importa licences. Tās dara zināmu Komisijai informāciju par šīm iestādēm, kā arī jebkuras izmaiņas tajā.

Komisija ziņās par minētajām kompetentajām iestādēm un jebkuras to izmaiņas publicē *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša C sērijā*.

6. Komisija ar īstenošanas aktiem var izveidot veidni pieteikumam par importa licenci, kā arī procesuālus noteikumus par šāda pieteikuma iesniegšanu un izskatīšanu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 13. pantā.

5. pants

Importētāja apliecinājums

1. Lai pielikuma a), b), e), f), g), i), j), k) un l) punktā minētos kultūras priekšmetus laistu brīvā apgrozībā Savienībā un piemērotu īpašu, no tranzīta atšķirīgu procedūru, ir jāiesniedz importētāja apliecinājums ievešanas dalībvalsts muitas iestādēm.

2. Importētāja apliecinājums ietver preču valdītāja parakstītu deklarāciju par to, ka preces no izcelsmes valsts izvestas saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem. Tomēr, ja eksportētājvalsts ir *UNESCO* 1970. gada konvencijas dalībvalsts, importētāja apliecinājums ietver preču valdītāja parakstītu deklarāciju par to, ka preces no šīs valsts izvestas saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem.

Importētāja apliecinājums ietver standartizētu dokumentu, kuros attiecīgie kultūras priekšmeti aprakstīti pietiekami detalizēti, lai muitas iestādes varētu tos identificēt.

3. Komisija var ar īstenošanas aktiem pieņemt veidni importētāja apliecinājumam, kā arī procesuālus noteikumus par importētāja apliecinājuma iesniegšanu un izskatīšanu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 13. pantā.

6. pants

Muitas kontrole un pārbaude

1. Muitas iestādei, kas kompetenta laist kultūras priekšmetus brīvā apgrozībā vai piemērot tiem īpašu, no tranzīta atšķirīgu procedūru, iesniedz attiecīgi 4. pantā minēto importa licenci vai 5. pantā minēto importētāja apliecinājumu.

2. Attiecībā uz kultūras priekšmetiem, kuru ievešanai Savienības muitas teritorijā nepieciešama importa licence, muitas iestādes pārbauda, vai importa licence atbilst uzrādītajām precēm. Šajā nolūkā tās var veikt kultūras priekšmetu fizisku pārbaudi, tai skaitā ekspertīzi.

3. Attiecībā uz kultūras priekšmetiem, kuru ievešanai Savienības muitas teritorijā nepieciešams importētāja apliecinājums, muitas iestādes pārbauda, vai importētāja apliecinājums atbilst 5. pantā vai uz tā pamata noteiktajām prasībām un vai tas atbilst uzrādītajām precēm. Šajā nolūkā tās var pieprasīt no deklarētāja papildu informāciju un veikt kultūras priekšmetu fizisku pārbaudi, tai skaitā ekspertīzi. Tās reģistrē importētāja

apliecinājumu, piešķirot tam sērijas numuru un reģistrācijas datumu un, veicot preču laišanu apgrozībā, izsniedz deklarētājam reģistrētā importētāja apliecinājuma kopiju.

4. Iesniedzot deklarāciju saistībā ar kultūras priekšmetu laišanu brīvā apgrozībā vai īpašas, no tranzīta atšķirīgas procedūras piemērošanu tiem, izstrādājumu daudzumu norāda, izmantojot pielikumā minēto papildu mērvienību.

7. pants

Kompetentās muitas iestādes

Ja dalībvalstis ierobežo to muitas iestāžu skaitu, kuras ir kompetentas laist kultūras priekšmetus brīvā apgrozībā vai piemērot tiem īpašu, no tranzīta atšķirīgu procedūru, tās Komisijai dara zināmu informāciju par šīm muitas iestādēm, kā arī jebkuras izmaiņas tajā.

Komisija ziņās par kompetentām muitas iestādēm un jebkuras to izmaiņas publicē *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstneša C* sērijā.

8. pants

Muitas iestāžu veikta pagaidu aizturēšana

1. Muitas iestādes konfiscē un pagaidu kārtā aiztur kultūras priekšmetus, kas ievesti Savienības muitas teritorijā, ja attiecīgie kultūras priekšmeti ievesti Savienības muitas teritorijā, neievērojot 3. panta 1. un 2. punktā minētos nosacījumus.

2. Administratīvajam lēmumam, kas minēts 1. punktā, pievieno pamatojumu, to nosūta deklarētājam un uz to attiecina iedarbīgu aizsardzību saskaņā ar procedūrām, kuras ir paredzētas valsts tiesību aktos.

3. Pagaidu aizturēšanas ilgums katrā ziņā nepārsniedz laiku, kas nepieciešams muitas iestādēm vai citām tiesībaizsardzības iestādēm, lai konstatētu, vai lietas faktiskie apstākļi attaisno aizturēšanu saskaņā ar citiem Savienības vai valsts tiesību aktiem. Maksimālais šajā pantā paredzētās pagaidu aizturēšanas ilgums ir 6 mēneši. Ja noteiktajā laikposmā nav pieņemts lēmums par kultūras priekšmetu turpmāku aizturēšanu vai ja ir pieņemts lēmums, ka lietas apstākļi nerada pamatu turpināt aizturēšanu, tad kultūras priekšmetus dara pieejamus deklarētājam.

9. pants

Administratīvā sadarbība

1. Šīs regulas īstenošanas vajadzībām dalībvalstis nodrošina sadarbību starp savām kompetentajām iestādēm, kas minētas 3. panta 4. punktā.

2. Var tikt izstrādāta elektroniska sistēma informācijas uzglabāšanai un apmaiņai starp dalībvalstu iestādēm, it īpaši attiecībā uz importētāja apliecinājumiem un importa licencēm.

3. Komisija ar īstenošanas aktiem var noteikt:

a) 2. punktā minētās elektroniskās sistēmas ieviešanas, darbības un uzturēšanas kārtību;

b) detalizētus noteikumus par informācijas uzglabāšanu un apmaiņu starp dalībvalstu iestādēm, izmantojot 2. punktā minēto elektronisko sistēmu.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 13. pantā minēto procedūru.

10. pants

Sodi

Dalībvalstis ievieš noteikumus par sodiem, kas uzliedzami par 3., 4. un 5. panta pārkāpumiem, konkrētāk, par nepatiesu apliecinājumu sniegšanu un nepatiesas informācijas iesniegšanu nolūkā iegūt atļauju ievest kultūras priekšmetus Savienības muitas teritorijā, un veic visus pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu šo noteikumu īstenošanu. Paredzētie sodi ir iedarbīgi, samērīgi un preventīvi. Dalībvalstis 18 mēnešu laikā no šīs regulas spēkāstāšanās dienas informē Komisiju par šādiem noteikumiem un pasākumiem un nekavējoties paziņo tai par turpmākiem grozījumiem, kas tos skar.

11. pants

Apmācība, spēju veidošana un informētības veicināšana

Dalībvalstis rīko apmācības un spēju veidošanas pasākumus, lai nodrošinātu, ka attiecīgās iestādes iedarbīgi īsteno šo regulu. Tās var arī izmantot informētības veicināšanas kampaņas, lai pievērstu kultūras priekšmetu pircēju uzmanību šiem jautājumiem.

12. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 2. panta 2. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no [Publikāciju birojs ieraksta šā tiesību akta spēkāstāšanās datumu].
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 2. panta 2. punktā minēto pilnvaru deleģējumu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģējumu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošo deleģēto aktu spēkā esību.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 2. panta 2. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divu mēnešu laikā no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt

iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

13. pants

Komitejas procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja, kas izveidota saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 116/2009³⁰ 8. pantu.
2. Ja izdara atsauci uz šo pantu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

14. pants

Ziņojumu iesniegšana un izvērtēšana

1. Dalībvalstis sniedz Komisijai informāciju par šīs regulas īstenošanu. Konkrētāk, šajā informācijā ir iekļaujama:

- a) statistikas informācija par reģistrētajiem importētāja apliecinājumiem;
- b) informācija par šīs regulas pārkāpumiem;
- c) iesniegto importa licences pieteikumu un noraidīto importa licences pieteikumu skaits;
- d) nozīmīga statistikas informācija par kultūras priekšmetu tirdzniecību;
- e) kultūras priekšmetu aizturēšanas gadījumu skaits un
- f) to gadījumu skaits, kad no kultūras priekšmetiem atsakās par labu valstij saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 952/2013 199. pantu.

Šajā nolūkā Komisija dalībvalstīm nosūta attiecīgas aptaujas veidlapas. Dalībvalstu rīcībā ir 6 mēneši, lai darītu zināmu Komisijai pieprasīto informāciju.

2. Kad apritējuši trīs gadi no šīs regulas piemērošanas sākumdienu, un pēc tam ik pēc pieciem gadiem Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs regulas īstenošanu.

15. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

³⁰ Padomes Regula (EK) Nr. 116/2009 (2008. gada 18. decembris) par kultūras priekšmetu izvešanu (OV L 39, 10.2.2009., 1. lpp.).

To piemēro no 2019. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*